

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ**

ΣΤΑΛΙΝΑ ΒΟΥΤΣΙΝΑ

**Η ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΜΥΘΩΝ, ΥΠΟ ΤΟ ΠΡΙΣΜΑ ΤΗΣ
ΑΛΧΗΜΕΙΑΣ, ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ
ΙΤΑΛΙΑΣ
(1450 – 1600)**

Β΄ ΤΟΜΟΣ

ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2019

Εικ. 1: προμετωπίδα από το βιβλίο του Johann Joachim Becher, *Oedipus Chemicus* (1664)

Εικ. 2: Tiziano, *Προσωπογραφία Girolamo Fracastoro*, π. 1528, Λονδίνο, The National Gallery

Εικ. 3: Ο αλχημικός Ερμαφρόδιτος, μικρογραφία χειρογράφου από το *Buch der heiligen Dreifaltigkeit*, Μόναχο, Bayerische Staatsbibliothek, (MS. CGM. 598)

Εικ. 4: Giorgio Vasari, *Η Αποθέωση του Cosimo I*, 1563 – 1565, ελαιογραφία σε ξύλο, 54x54 εκ., Φλωρεντία, Palazzo Vecchio, Salone dei Cinquecento

Εικ. 5: Giovanni Stradano, *Οι Αλχημιστές*, 1570, λάδι σε ξύλο, 117x85 εκ., Φλωρεντία, Palazzo Vecchio, Studiolo di Francesco I

Εικ. 6: Άποψη του Studiolo από την πλευρά της εισόδου

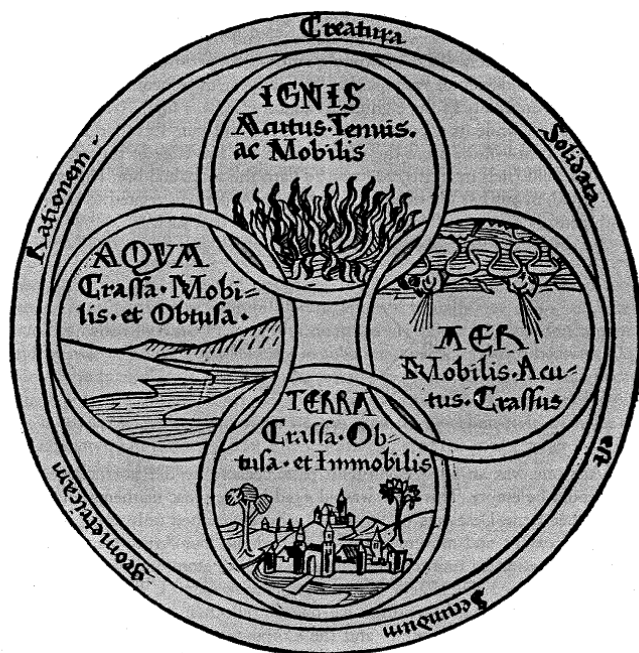
Εικ. 7: Άποψη του studiolo προς την πλευρά της εισόδου. Στην ανώτερη ζώνη διακόσμησης διακρίνονται οι κόγχες που περιέχουν τα μπρούτζινα αγάλματα

Εικ. 8: Αποψη του θόλου του Studiolo

Εικ. 9: Giorgio Vasari, *Περσέας και Ανδρομέδα*, 1570, λάδι σε ξύλο, 117x100 εκ., Φλωρεντία, Palazzo Vecchio, Studiolo di Francesco I

Εικ. 10: Ισίδωρος της Σεβίλλης, *De natura rerum*, 1472, «Τα τέσσερα στοιχεία»

Εικ. 11: Ισίδωρος της Σεβίλλης, *De natura rerum*, 1472, «Οι φυσικές επιστήμες»

Εικ. 12: Το στοιχείο της Γης

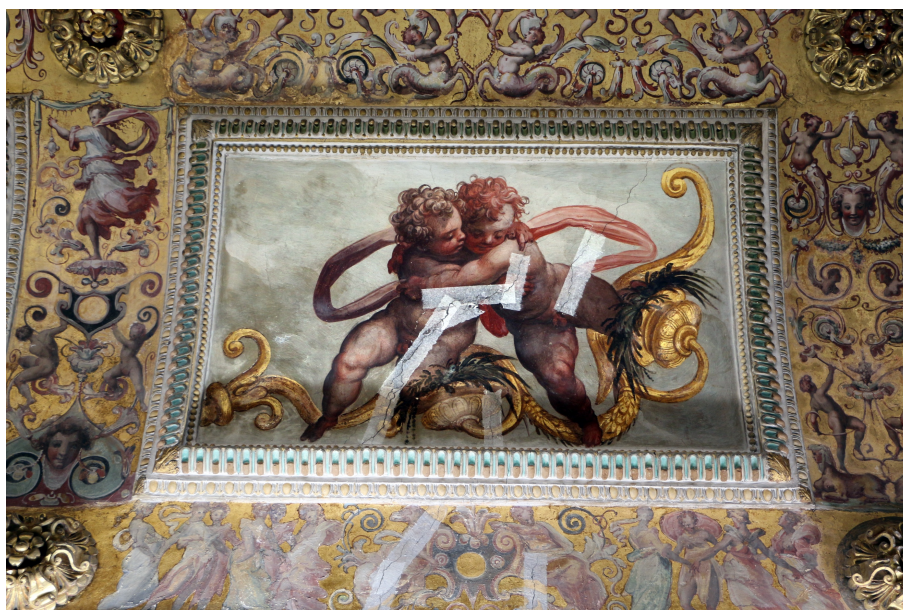
Εικ. 13: Το στοιχείο της Φωτιάς

Εικ. 14: Το στοιχείο του Νερού

Εικ. 15: Το στοιχείο του Αέρα

Εικ. 16: Ερωτιδείς ως απεικόνιση μιας ποιότητας

Εικ. 17: Η μελαγχολική ιδιοσυγκρασία

Εικ. 18: Η φλεγματική ιδιοσυγκρασία

Εικ. 19: Η αιματώδης ιδιοσυγκρασία

Εικ. 20: Η χολερική ιδιοσυγκρασία

Εικ. 21: Η impresa του Francesco I με την απεικόνιση της νυφίτσας

Εικ. 22: Η impresa του Francesco I με την απεικόνιση του ζωδίου του Κριού

Εικ. 23: Λεπτομέρεια του αρχιτεκτ. τύμπανου, αφιερωμένου στον Cosimo I

Εικ. 24: Λεπτομέρεια του αρχιτεκτ. τύμπανου, αφιερωμένου στην Eleonora

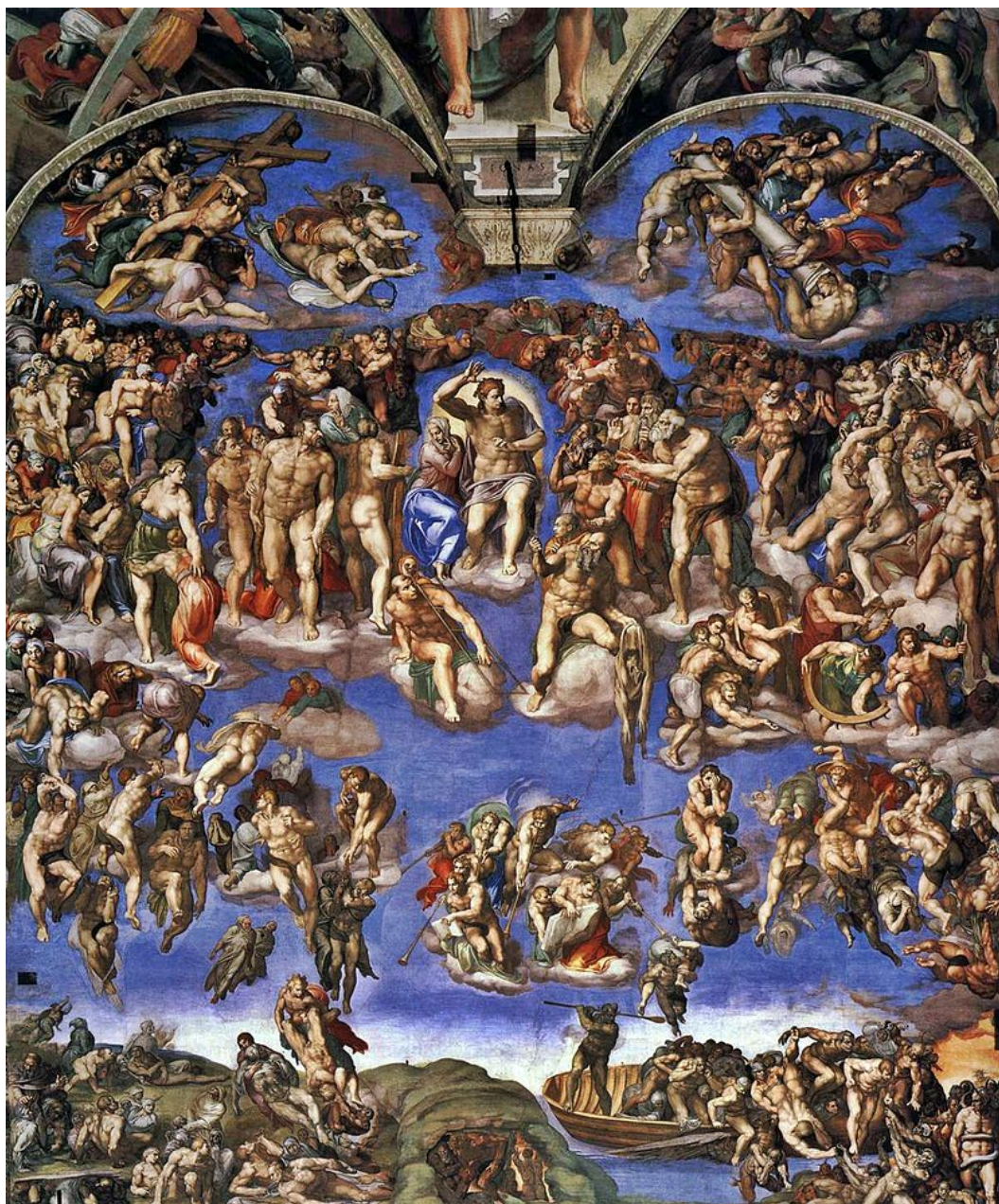
Εικ. 25: Giovanni Maria Butteri, *To Yalourgeio*, 1570-72, λάδι σε ξύλο, 116x79 εκ., Φλωρεντία, Palazzo Vecchio, Studiolo di Francesco I

Εικ. 26: Francesco Morandini (il Poppi), *To Xutērio Χαλκού*, 1571, λάδι σε ξύλο, 117x108 εκ., Φλωρεντία, Palazzo Vecchio, Studiolo di Francesco I

Εικ. 27: Διακοσμητική επίστεψη στο ανώτερο τμήμα θύρας εισόδου, Φλωρεντία, Casino di San Marco, πρόσοψη επί της οδού C. Cavour

Εικ. 28: Michelangelo Buonarroti, *Δεύτερα παρουσία*, 1536 – 41, νωπογραφία, 1370x1200 εκ., Βατικανό, Cappella Sistina

Εικ. 29: Michelangelo Buonarroti,
Το πνεύμα της Νίκης, 1532-34, μάρμαρο,
261 εκ. (ύψος), Φλωρεντία, Palazzo Vecchio

Εικ. 30: Giambologna, *Η αρπαγή των Σαβίνων*,
1581-83, μάρμαρο, 410 εκ. (ύψος), Φλωρεντία,
Loggia dei Lanzi

Εικ. 31: Bronzino, *Αλληγορία με την Αφροδίτη και τον Έρωτα*, π. 1545, λάδι σε ξύλο, 146,1x116,2 εκ., Λονδίνο, The National Gallery

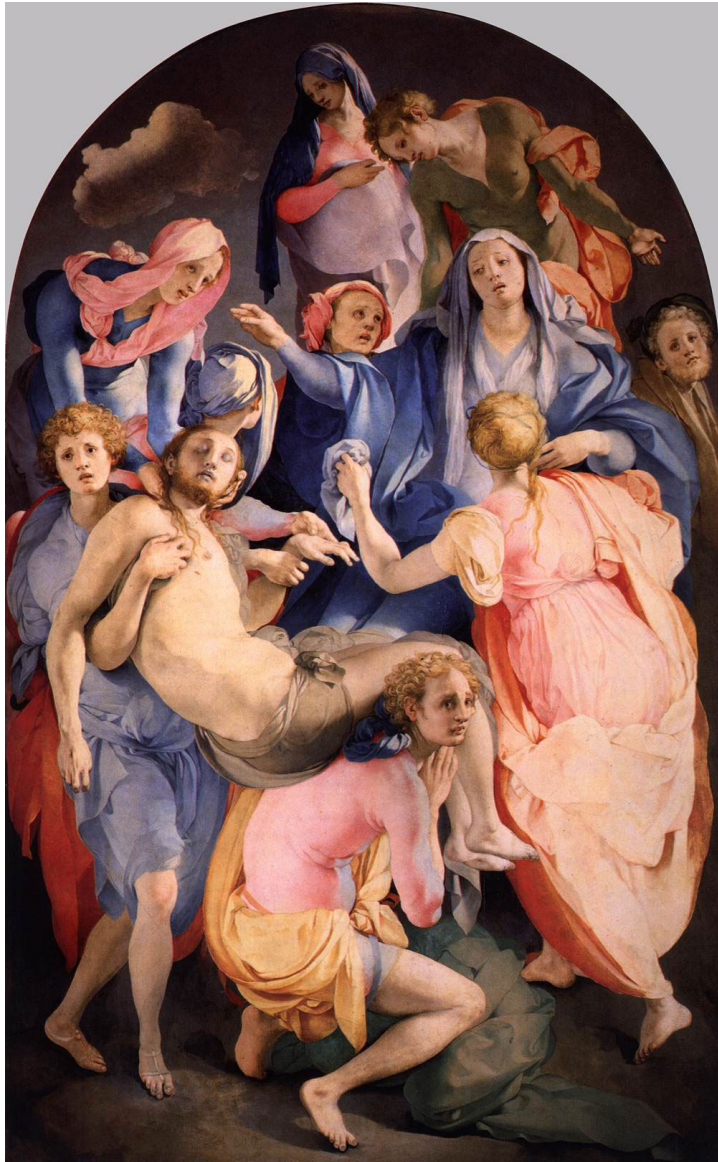
Εικ. 32: Giulio Romano, *Αλληγορία της Αθανασίας*, π. 1540, λάδι σε καμβά, 69,8x69,8 εκ., Ντιτρόιτ, Detroit Institute of Arts

Εικ. 33: Giovanni Antonio Paganino, λεπτομέρεια νωπογραφίας με grotteschi, π. 1574, Sala della Fama, Palazzo Vitelli a Sant'Egidio, Città di Castello

Εικ. 34: Alessandro Allori, νωπογραφία με grotteschi, 1581, Φλωρεντία, Galleria degli Uffizi, Corridoio di Levante

Εικ. 35: Pontormo, *Αποκαθήλωση*, π. 1526-28, αβγοτέμπερα σε ξύλο, Φλωρεντία, Chiesa di Santa Felicità

Εικ. 36: Rosso Fiorentino, *Αποκαθήλωση*, 1521, ελαιογραφία σε ξύλο, Βολτέρρα, Pinacoteca e Museo Civico

Εικ. 37: Parmigianino, *Παναγία με τον μακρύ λαιμό*, 1535 – 40, ελαιογραφία σε ξύλο, Φλωρεντία, Galleria degli Uffizi

Εικ. 38: Giulio Romano, *λεπτομέρεια από τη Sala dei Giganti*, 1532-35, νωπογραφία, Μάντοβα, Palazzo Te

Εικ. 39: Simone Moschino, *Σειρήνα*, Μπομάρτσο, Sacro Bosco

Εικ. 40: Πρόσοψη του Palazzo Zuccari (Biblioteca Hertziana), δεκαετία 1590, Ρώμη

Εικ. 41: Giuseppe Arcimboldo, *Χειμώνας*, 1563, ελαιογραφία σε ξύλο, 66,6x50 εκ., Βιέννη, Kunsthistorisches Museum

Εικ. 42: Cosmé Tura, λεπτομέρεια από την *Αλληγορία του Ιουνίου: το άρμα του Ερμή*, 1476-84, νωπογραφία, 500x320 εκ., Φερράρα, Palazzo Schifanoia

Εικ. 43: Ο αστρονομικός θόλος της Sagrestia Vecchia, 15ος αιώνας, νωπογραφία, Φλωρεντία, Basilica di San Lorenzo

Εικ. 44: Albrecht Dürer, *Ωροσκόπος*, εικονογράφηση για τα *Ιερογλυφικά του Ώρου* Απόλλωνα, π. 1514, Βερολίνο, Staatliche Museen

Εικ. 45: Αποτύπωση της ζωφόρου στο San Lorenzo fuori le Mura (εικονογράφηση από την έκδοση *Nuova descrizione del Museo Capitolino*, Ρώμη 1888)

Εικ. 46: Εικονογράφηση της *Festina tarde* (Σπεύδε βραδέως) από την *Υπνερωτομαχία* του Francesco Colonna (Βενετία, 1499)

Εικ. 47: Το σήμα του τυπογραφείου του Άλδου Μανούτιου στη Βενετία

Εικ. 48: Andrea Alciati, έμβλημα *In Deo laetandum* (Η χαρά βρίσκεται στον Θεό)

Εικ. 49: Giovanni dei Bonsignori, *Ovidio metamorphoseos vulgare*, εικονογράφηση με τον Δευκαλίωνα και την Πύρρα, ξυλογραφία, Βενετία, 1497, f. 6r

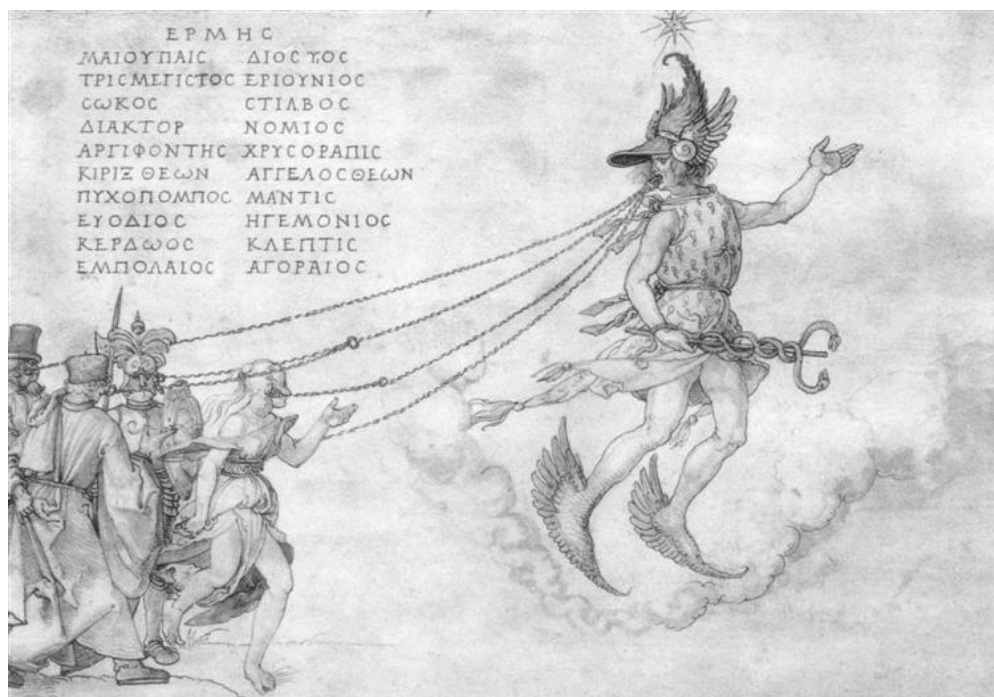
Εικ. 50: Baccio Baldini (αποδ.), *Ερμής Τρισμέγιστος*, π. 1460 – 70, πενάκι σε χαρτί, 32x22 εκ., (εικονογράφηση στο *Florentine Picture Chronicle*)

Εικ. 51: Giovanni di Stefano, *Ερμής Τρισμέγιστος*, 1488, ψηφιδωτό δαπέδου (μάρμαρο), Σιένα, Καθεδρικός Ναός

Εικ. 52: Pinturicchio, *Η Τσιδα με τον Μωσή και τον Ερμή Τρισμέγιστο*, 1493 – 95, νωπογραφία, Ρώμη, Βατικανό, Apartamento Borgia, Sala dei Santi

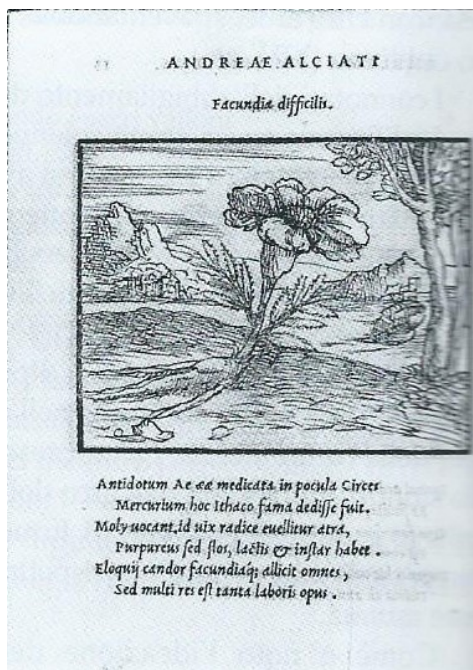
Εικ. 53: Albrecht Dürer, *Αλληγορία της Ευγλωπτίας*, 1514, πενάκι και υδατόχρωμα σε χαρτί, 23x33 εκ., Βιέννη, Kunsthistorisches Museum

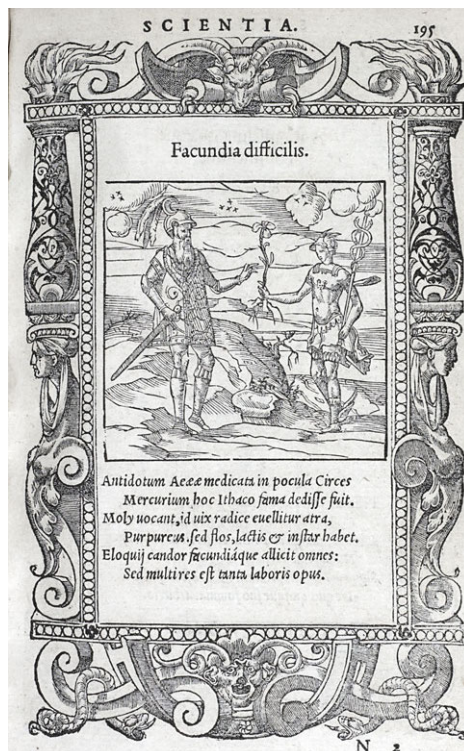
Εικ. 54: Giovanni Stradano, *Κίρκη και Οδυσσέας*, 1562, νωπογραφία, Φλωρεντία, Palazzo Vecchio, Sala di Penelope

Εικ. 55: *Usum magistrum unum optimum*, εικονογράφηση εμβλήματος (CXXIX), στο Achillis Bocchii, *Symbolicarum quaestionum* (εκδ. Μπολόνια, 1574)

Εικ. 56: *Facundia difficilis*, στο Andreae Alciati, *Emblematum libellus, nuper in lucem editus* (εκδ. Βενετία, 1546)

Εικ. 57: *Facundia difficilis*, στο Andrea Alciati, *Emblemata* (εκδ. Λυών 1550)

Εικ. 58: Ανώνυμος καλλιτέχνης, *Ερμής*, β' μισό 16ου αιώνα, νωπογραφία, Πάρμα, Spezieria di San Giovanni Evangelista, Stanza dei mortai

Εικ. 59: *Impresa* του Francesco I, Φλωρεντία, Palazzo Vecchio, Salone dei Cinquecento

Εικ. 60: Bezoar, 17ος αιώνας, Φλωρεντία, Museo di Storia Naturale dell'Università di Firenze

Εικ. 61: λεπτομέρεια μορφής από τον πίνακα κατ.1

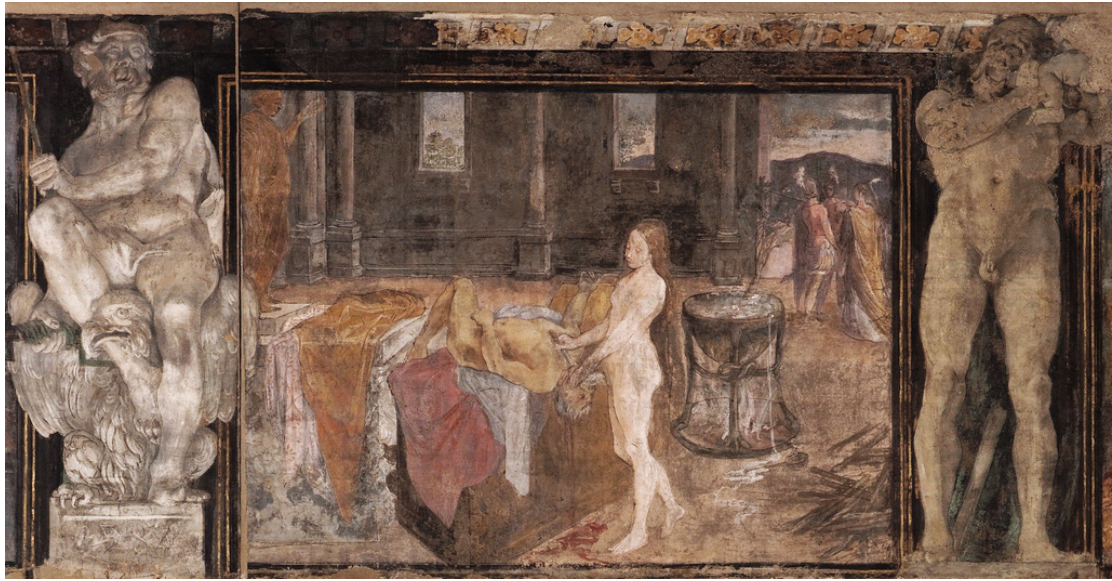
Εικ. 62: λεπτομέρεια μορφής από τον εικ. 5

Εικ. 63: *Η Μήδεια αναζωογονεί τον Αίσωνα*, ξυλογραφία στο G. dei Bonsignori, *Ovidio metamorphoseos vulgare* (Βενετία, 1497)

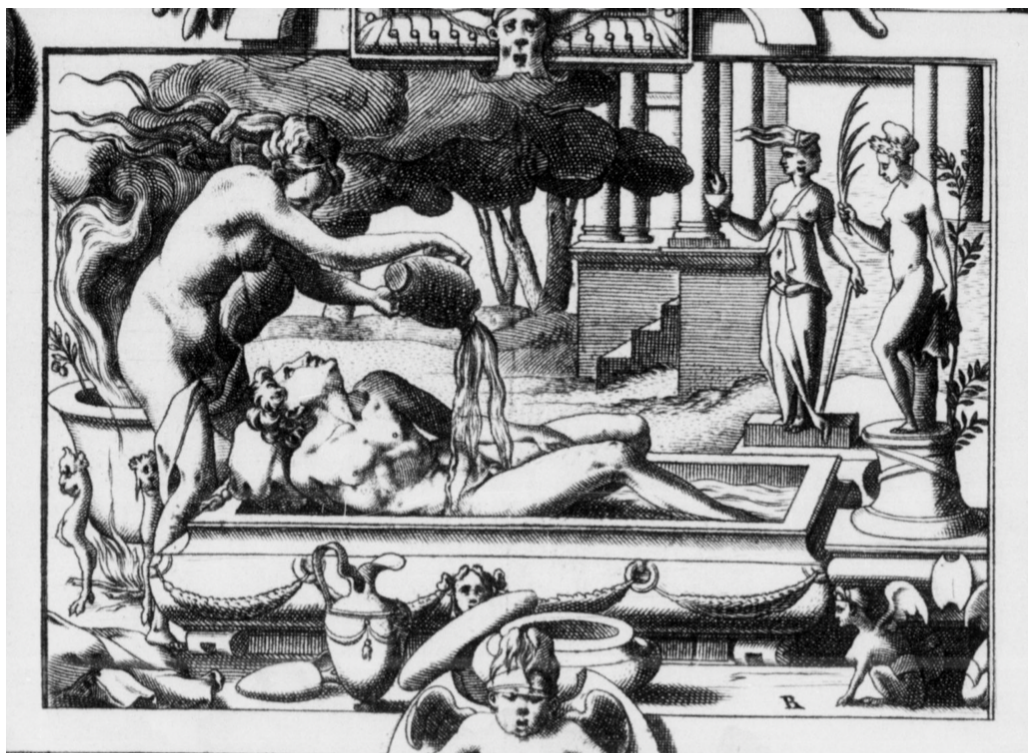
Εικ. 64: *Η Μήδεια αναζωογονεί τον Αίσωνα*, ξυλογραφία από το *Le Trasformazioni di m. Lodovico Dolce di nuovo ristampare* (Βενετία 1553)

Εικ. 65: Ludovico Caracci (αποδ.), *Η Μήδεια αναζωογονεί τον Αίσονα*, 1584, νωπογραφία, Μπολόνια, Palazzo Fava, Αίθουσα του Ιάσονα

Εικ. 66: Φαύνος Barberini, π. 220 π. Χ., μάρμαρο, Μόναχο, Glyptothek

Εικ. 67: René Boyvin, *Η Μήδεια αναζωογονεί τον Αΐσωνα*, χαλκογραφία, εικονογράφηση από το *Livre de la conquête de la Toison d' Or par le prince Jason de Thessalie*, (Παρίσι, 1563) [εκδοχή Conticelli]

Εικ. 68: René Boyvin, *Η Μήδεια αναζωογονεί τον Αΐσωνα*, χαλκογραφία, εικονογράφηση από το *Livre de la conquête de la Toison d' Or par le prince Jason de Thessalie*, (Παρίσι, 1563) [εκδοχή Carrara]

Εικ. 69: Girolamo Macchietti, *Αλληγορία της Σύνεσης*, π. 1585, λάδι σε ξύλο, 71x57 εκ., Φλωρεντία, ιδιωτική συλλογή

Εικ. 70: Baccio Baldini, *Ο Ασκληπιός – ιατρός και ο Μαχάων – ιατρός*, π. 1460 - 70, σχέδιο σε χαρτί, 32,6x 22,6 εκ., εικονογράφηση από το άλμπουμ *The Florentine Picture Chronicle*, Λονδίνο, Βρετανικό Μουσείο

Εικ. 71: Ο Χείρωνας ανάμεσα στον Ασκληπιό και τον Απόλλωνα, 1^{ος} αιώνας, αποτοιχισμένη τοιχογραφία από την Casa d' Adonide (Πομπηία), 38x51 εκ., Αρχαιολογικό Μουσείο Νάπολης

Εικ. 72: Εικονογράφιση με την ιστορία της γέννησης του Ασκληπιού από το *P. Ovidij Nasonis dess aller sinnreichsten Poeten Metamorphosonis*, (Mainz, 1545)

Εικ. 73: Εικονογράφιση με την ιστορία της γέννησης του Ασκληπιού από το Lodovico Dolce, *Le Trasformationi*, (Βενετία 1553)

Εικ. 74: Niccolò Tribolo, *Σχέδιο για κρήνη με το άγαλμα του Ασκληπιού σε κόγχη*, π. 1537, μελάνι και κάρβουνο σε χαρτί, 30,1x22,7 εκ., Παρίσι, Musée du Louvre, Cabinet des dessins, Inv. 49r

Εικ. 75: Antonio di Gino Lorenzi, *Ασκληπιός*, μέσα 16ου αιώνα, μάρμαρο, Φλωρεντία, Palazzo Medici- Riccardi

Εικ. 76: Antonio Tempesta – Alessandro Allori, *Ασκληπιός*, 1580 – 1582, νωπογραφία, Φλωρεντία, Galleria degli Uffizi, λεπτομέρεια από τον θόλο αριθμ. 13 του Corridoio di Levante

Εικ. 77: Antonio Tempesta – Alessandro Allori, *Σκηνή απόσταξης*, 1580 – 1582, νωπογραφία, Φλωρεντία, Galleria degli Uffizi, λεπτομέρεια από τον θόλο αριθμ. 13 του Corridoio di Levante

Εικ. 78: Angolo Bronzino, *Παναγία με το Βρέφος και Αγίους*, π. 1540, λάδι σε ξύλο, 101,6x81,3 εκ., Λονδίνο, The National Gallery

Εικ. 79: Jacopo da Pontormo, *Η Παναγία με το Βρέφος και τον Αγ. Ιωάννη*, π. 1534 – 36, λάδι σε ξύλο, 89x74 εκ., Φλωρεντία, Galleria degli Uffizi

Εικ. 80: Εικονογράφηση της *rosa rubea*

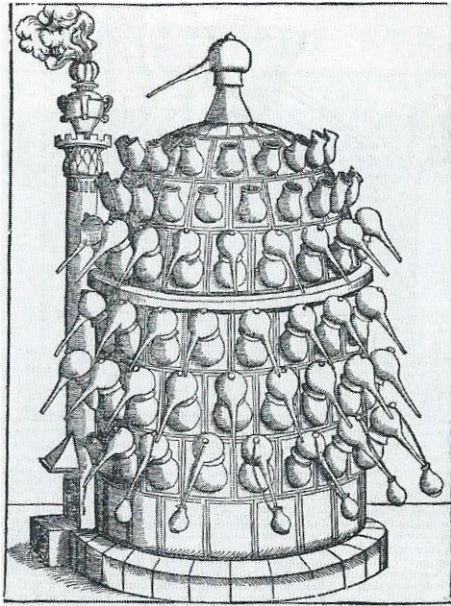
Εικ. 81: Jacopo Corpi, *Η ανακάλυψη του μπαρουτιού*, 1570 – 72, λάδι σε ξύλο, 116x84,5 εκ., Φλωρεντία, Palazzo Vecchio, Studiolo Francesco I

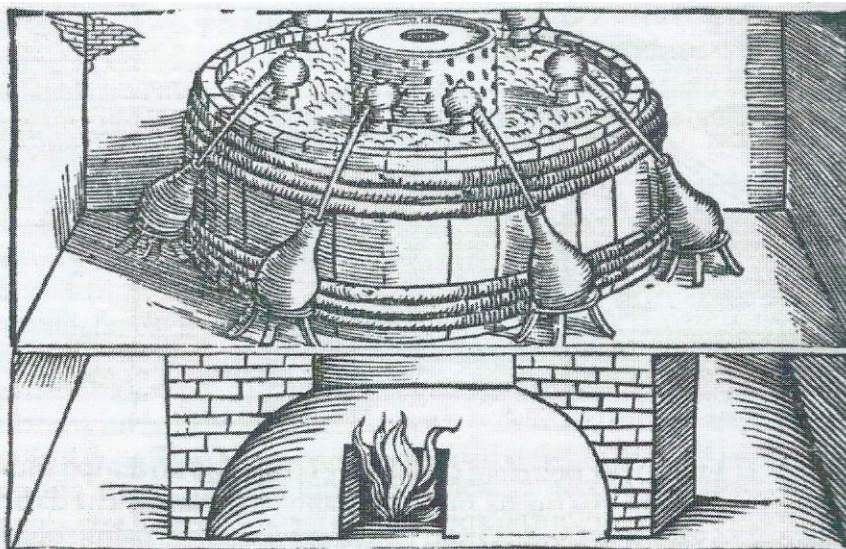
Εικ. 82: Jacopo Zucchi, *To opυxeío*, 1571, λάδι σε ξύλο, 116,5x108 εκ., Φλωρεντία, Palazzo Vecchio, Studiolo Francesco I

Εικ. 83: *Athapor*, απεικόνιση συσκευής απόσταξης από εικονογράφηση του κειμένου *Opera* του Sisto de Norcia, 1560 – 1570, BNCF, Pal 901, 71v

Εικ. 84: Όργανο απόσταξης, εικονογράφηση από το βιβλίο του P. A. Matthioli, *I discorsi nelli sei libri di Pedacio Dioscoride Anazarbeo della materia medicinale*, Βενετία 1548, σ. 1538

Εικ. 85: Όργανο απόσταξης, εικονογράφηση από το βιβλίο του V. Biringuccio, *De la pirotechnia*, (Βενετία, 1550)

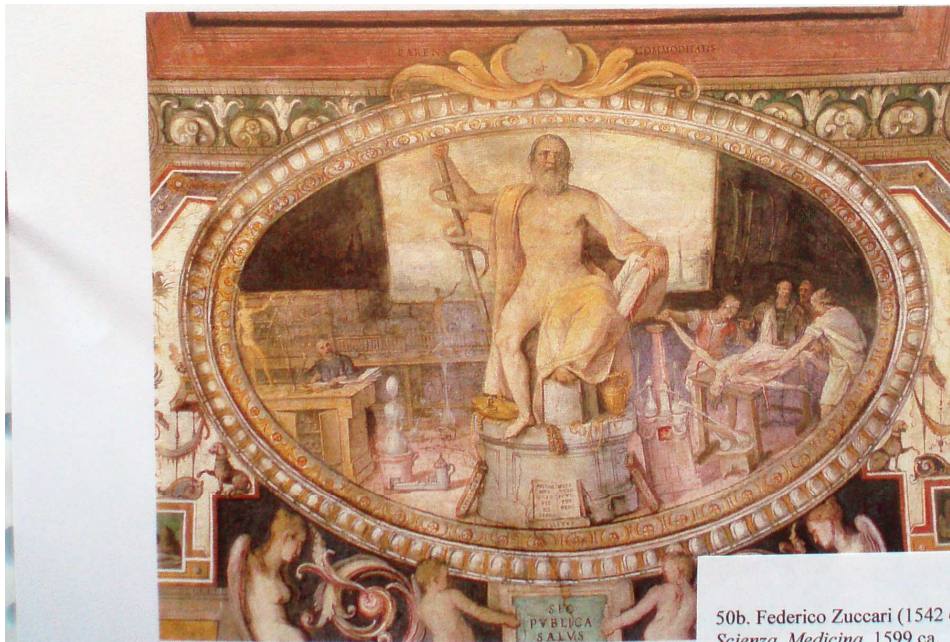
Εικ. 86: γλυπτική απεικόνιση του οικοσήμου της οικογένειας των Μεδίκων με τις χαρακτηριστικές palle, εδώ σε κόκκινο χρώμα

Εικ. 87: Giorgio Vasari, *O Cosimo I ως Άγιος Κοσμάς*, 1558, λάδι σε πάνελ, Φλωρεντία, Palazzo Vecchio, Appartamento Leo X

Εικ. 88: Ανώνυμ. Λομβαρδός καλλιτέχνης, *Αλληγορία της Ιατρικής*, μέσα 16ου αιώνα, λάδι σε ξύλο, 89x88 εκ., Κρέμα, Museo Civico di Crema e di Cremasco

50b. Federico Zuccari (1542 ca.-1609)
Scienza, Medicina, 1599 ca.
Roma, Palazzo Zuccari,
Sala del Disegno

Εικ. 89: Federico Zuccari, *Επιστήμη, Ιατρική*, π. 1599, νωπογραφία, Ρώμη, Palazzo Zuccaro, Sala del Disegno

Εικ. 90: Giulio Romano, *Ο Δίας, ο Ποσειδώνας και ο Πλούτωνας τραβούν τους κλήρους των βασιλείων τους*, χ. χ., λάδι σε πάνελ, 43,5x52,5 εκ. [δημοπρασία Sotheby's 24/1/2002)

Εικ. 91: Giulio Bonasone (αποδ.), *Ο Δίας, ο Ποσειδώνας και ο Πλούτωνας χωρίζουν τον κόσμο*, π. 1530 – 1540, χαλκογραφία, 19,3x26,2 εκ., Φιλαδέλφεια, Philadelphia Museum of Art

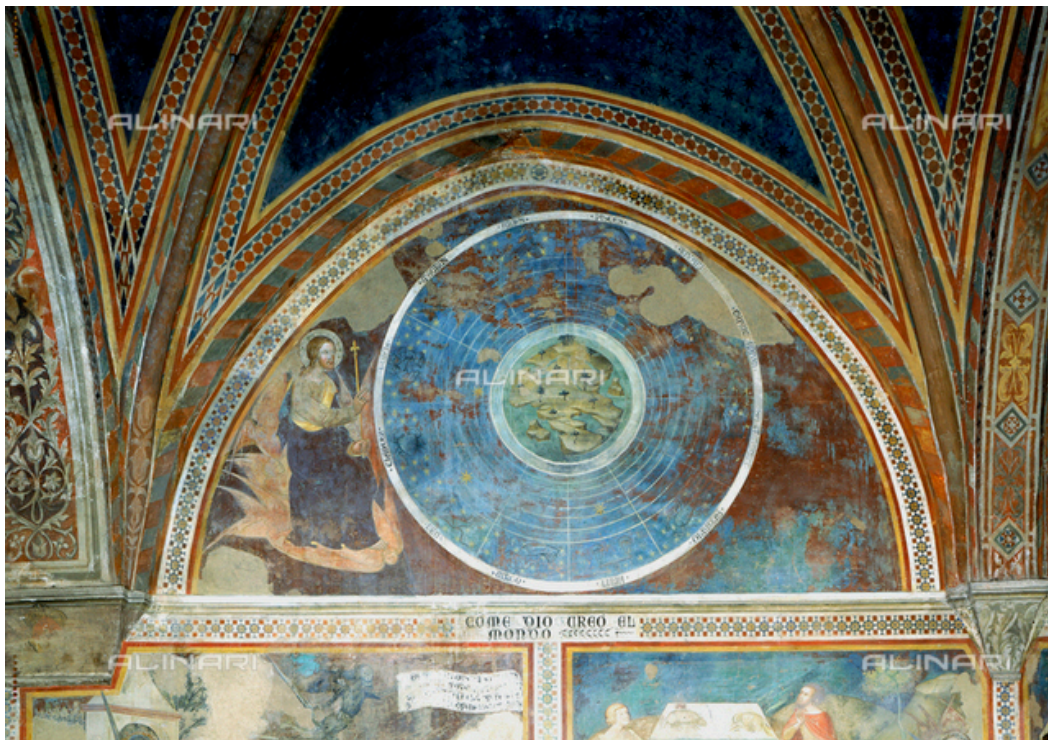
Εικ. 92α: G. Romano – Fr. Primatecchio
(αποδ.), *Ο Απόλλων και η Άρτεμις*,
π. 1527-28, νωπογραφία, Μάντοβα,
Palazzo Te

Εικ. 92β: Caravaggio (αποδ.), *Ο Δίας, ο*
Ποσειδώνας και ο Πλούτωνας

Εικ. 93: Giusto de' Menabui, *Δημιουργία του κόσμου*, 1375-76, νωπογραφία, Πάντοβα, Βαπτιστήριο

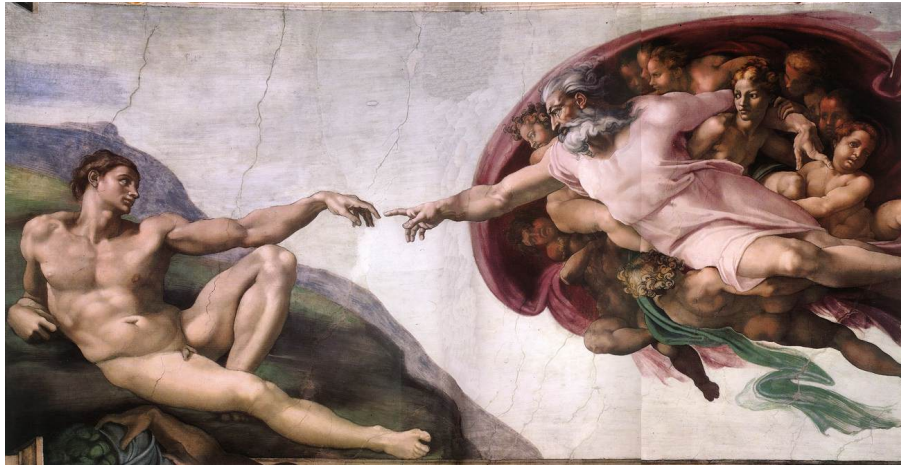
Εικ. 94: Bartolo di Fredi, *Δημιουργία του κόσμου*, 1367, τοιχογραφία, Σαν Τζιμινιάνο, Collegiata

Εικ. 95: Giovanni di Paolo, *Δημιουργία του κόσμου και η εκδίωξη από τον Παράδεισο*, 1445, τέμπερα και χρυσός σε ξύλο, 46,4x52,1 εκ., Ν. Υόρκη, Metropolitan Museum of Art

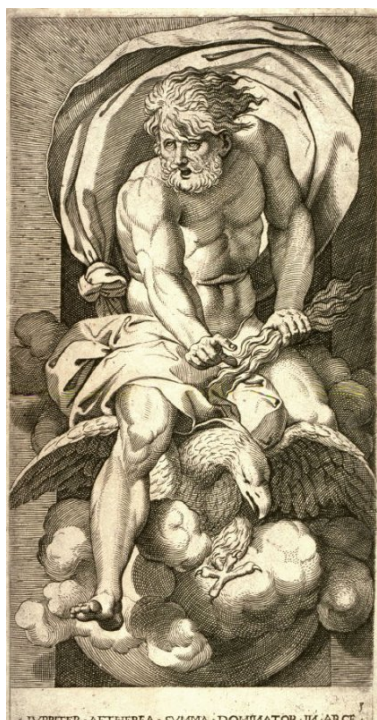
Εικ. 96: Michelangelo Buonarroti, *Η Δημιουργία των άστρων και των φυτών*, 1511-12, νωπογραφία, 570x280 εκ., Βατικανό, Cappella Sistina

Εικ. 97: Michelangelo Buonarroti, *Η Δημιουργία του Αδάμ*, 1510, νωπογραφία, 570x280 εκ., Βατικανό, Cappella Sistina

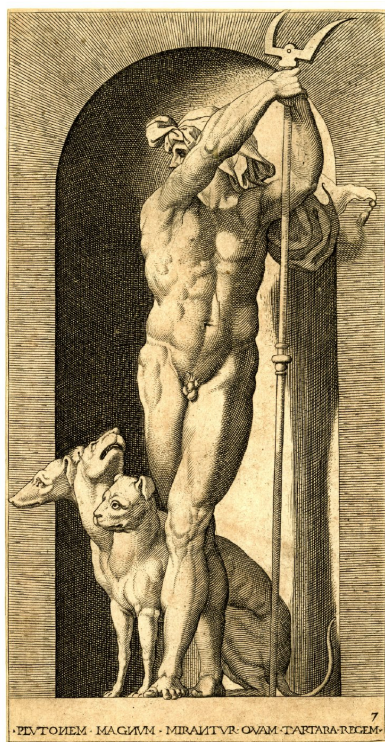
Εικ. 98: Pellegrino Tibaldi, *Ο Ποσειδώνας και το πλοίο του Οδυσσέα*, 1549-51, νωπογραφία, Μπολόνια, Palazzo Poggi

99α.

99β.

99γ.

Εικ. 99α-γ: Jacopo Caraglio (σε σχέδια Rosso Fiorentino), *Δίας, Ποσειδώνας, Πλούτωνας*, 1526, π. 21,4x10,9 εκ., χαλκογραφίες [σειρά *Θεοί στις κόγχες*]

100α.

100β.

Εικ. 100α-β: Hendrick Goltzius (σε σχέδια Cornelis Cornelisz), *Φαέθων και Ικαρος*, π. 1588, χαλκογραφίες, 33εκ. (διαμ.), Ν. Υόρκη, The Metropolitan Museum of Art

Εικ. 101: Giulio Romano – Rinaldo Mantovano (αποδ.), *Ο Ζέφυρος μεταφέρει την Ψυχή*, π. 1526, λάδι σε γύψο, 175x168 εκ., Μάντοβα, Palazzo Te

Εικ. 102: Λεπτομέρεια με τη μορφή του Ποσειδώνα

Εικ. 103: Λεπτομέρεια από το *Μαρτύριο του Αγ. Ματθαίου* (αντοπροσωπογραφία Caravaggio)

Εικ. 104: Εικονογράφηση (ξυλογραφία) από το *De sphaera mundi* του Johannes de Sacrobosco (Βενετία 1485), Ν. Υόρκη, The Metropolitan Museum of Art

Εικ. 105: Σχηματική απεικόνιση της ουράνιας σφαίρας. Peter Apian, *Cosmographicus Liber*, (Λάντσχουτ, 1524)

Εικ. 106: Baldassarre Peruzzi, *Το άρμα της Κυβέλης*, 1496-1536, πένακι και γκρι μελάνι σε χαρτί, 25,1x20,3 εκ., Λονδίνο, The British Museum

Εικ. 107: Danese Cattaneo, *Απόλλωνας*, 1542-45, μάρμαρο, Βενετία, Ca' Pesaro

Εικ. 108: Raffaello Sanzio, *Αστρονομία (Το πρώτο κινούν)*, 1509 – 1511, νωπογραφία, 120x105 εκ., Βατικανό, Palazzi Pontifici, Stanza della Segnatura

Εικ. 109: Λεπτομέρεια με την ουράνια σφαίρα

Εικ. 110: Baldassarre Peruzzi, *Τα Εισόδια της Θεοτόκου*, 1523, νωπογραφία, Ρώμη, Santa Maria della Pace

Εικ. 111: Λεπτομέρεια από τη *Σατιρική Αλληγορία*

Εικ. 112: Λεπτομέρεια από τη *Σχολή των Αθηνών*

Εικ. 113: Domenico Beccafumi, *Η τήξη των πυροβόλων και των καμπανών*, 1530-35, ξυλογραφία, 17,5x11,6 εκ., Ρώμη, Istituto Nazionale per la Grafica

Εικ. 114: Piero di Cosimo, *Θραιοστος και Αίολος*, π. 1490, λάδι και αβγοτέμπερα σε καμβά, 155,5x166,5 εκ., Οττάβα, National Gallery of Canada

Εικ. 115: Giovanni Battista Palumba, *Το σιδηρουργείο του Ηφαίστου*, 1500-10, ξυλογραφία, 30,2x21,7 εκ., Λονδίνο, The British Museum

Εικ. 116: Antonio Lombardo, *Η γέννηση της Αθηνάς στο σιδηρουργείο του Ηφαίστου*, 1508-11, μάρμαρο, 83x107 εκ., Αγ. Πετρούπολη, The State Hermitage Museum

Εικ. 117: Marcantonio Raimondi, *Το σιδηρουργείο του Ηφαίστου*, π. 1505, χαλκογραφία, 25,5x20,4 εκ., Ν. Υόρκη, The Metropolitan Museum of Art

Εικ. 118: Εικονογράφηση με τον Ήφαιστο και το ζευγάρι Άρη – Αφροδίτης εγκλωβισμένο κάτω από το χρυσό δίχτυ, στο Giovanni de Bonsignori, *Ovidio metamorphoseos vulgare*, (Βενετία, 1497), σ. 32v.

Εικ. 119: Pieter Bruegel, *Ο Αλχημιστής*, μετά το 1558, χαλκογραφία, 33,5x44,9 εκ., Ν. Υόρκη, The Metropolitan Museum of Art

Εικ. 120: Λεπτομέρεια της πολυμαστικής Φύσης, κατ. 7.2

Εικ. 121: Niccolò Tribolo, *Φύση*, π. 1529, μάρμαρο, Fontainebleau, Musee National du Chateau

Εικ. 122: Αγνώστου, εικονογράφηση από το χειρόγραφο του Antonio Neri, *Il Tesoro del Mondo*, π. 1599, σχέδιο με μολύβι, 17x11 εκ., MS. Ferguson 67, Γλασκώβη, University of Glasgow

Εικ. 123: Αγνώστου, εικονογράφηση από το χειρόγραφο του Antonio Neri, *Il Tesoro del Mondo*, π. 1599, σχέδιο με μολύβι, 17x11 εκ., MS. Ferguson 67, Γλασκώβη, University of Glasgow

Εικ. 126: Εικονογράφηση με τον Γαλάτη Ηρακλή από το βιβλίο του Geoffroy Tory, *Champ Fleury*, (Παρίσι 1529) σ. 210

Εικ. 127: Εικονογράφηση από το βιβλίο του Georgius Agricola, *De re metallica*, σ. 40

Εικ. 128: Εικονογράφηση από το βιβλίο του Georgius Agricola, *De re metallica*, σ. 269

Εικ. 129: Ο Φάνης / Αιώνας μέσα στον ζωδιακό κύκλο, μέσα 2ου μ. Χ., μάρμαρο, 74x48,7 εκ., Μόντενα, Galleria Estense

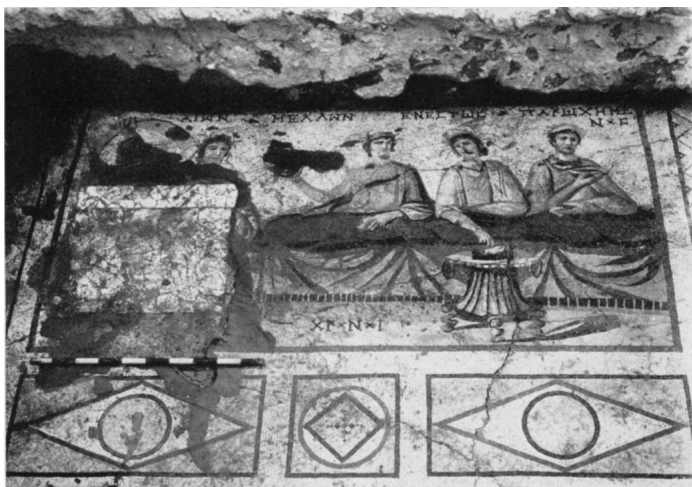

Fig. 3. The *Emblema* of the Mosaic of Aion and the Chronoi

Εικ. 130: Μωσαϊκό πάτωμα, 3ος μ. Χ, Αντιόχεια

Εικ. 131: Μωσαϊκό από ρωμαϊκή βίλλα στο Sassocerrato (Marche), 200 – 250 μ. Χ., Μόναχο, Glyptothek

Εικ. 132: Δίσκος Parabiago, 2ος – 4ος μ. Χ., άργυρος, Μιλάνο, Museo Archeologico

Εικ. 133: Tiziano Minio (αποδ.), *Κοσμική μορφή/ Φάνης*, π. 1530, Πάντοβα, Odeo Cornaro

Εικ. 134: Tiziano Minio (αποδ.), *Φάνης*, 1538, ανάγλυφο, Βενετία, Biblioteca Marciana, τμήμα ζωφόρου στο υπερώο του πρώτου ορόφου

Εικ. 135: Francesco Salviati, *Ηλιος*, 1543 - 1545, νωπογραφία, Φλωρεντία, Palazzo Vecchio, Sala dell'Udienza

Εικ. 136: Benvenuto Cellini (αποδ.), *Φάνης*, π. 1520, μελάνι σε χαρτί, Ιδιωτική Συλλογή

Εικ. 137: Baldassarre Peruzzi, *Αιώνας*, 1500 – 1536, μελάνι σε χαρτί [Εικονογραφική βάση Warburg Institute]

Εικ. 138: Nicola d' Antonio degli Agli, *Η Άρτεμις ως Σελήνη*, 1480, εικονογράφηση χειρογράφου, Cod. Urb. lat. 899, fol. 97, Βατικανό, Biblioteca Apostolica

Εικ. 139: Correggio, *Άρτεμις*, 1519, νωπογραφία, Πάρμα, Monastero di San Paolo, Camera della Badessa

Εικ. 140: Nicola d' Antonio degli Agli, *Ο Απόλλωνας ως Ήλιος*, 1480, εικονογραφημένο χειρόγραφο, Cod. Urb. lat 899, fol. 99, Βατικανό, Biblioteca Apostolica

Εικ. 141: Jacopo de' Barbari, *Απόλλωνας*, π. 1504- 1505, χαλκογραφία, 16x10 εκ., Λονδίνο, The British Museum

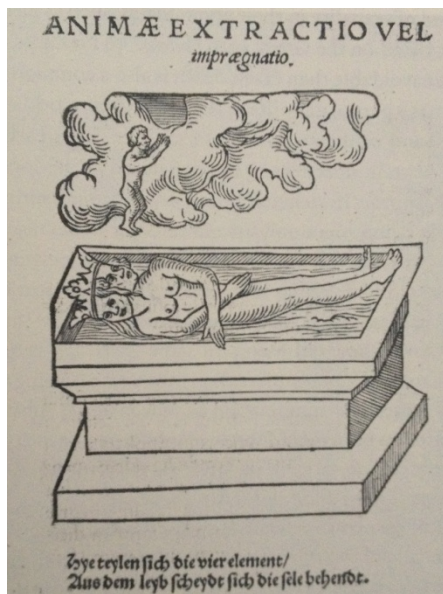
Εικ. 142: Εικονογράφηση από το *Rosarium Philosophorum*, *Ο αλχημικός γάμος*, 1550, ξυλογραφία, Γουνινγκόστιν, Memorial Library, Special Collections

Εικ. 143: Εικονογράφηση του χημικού γάμου με την απεικόνιση του φτερωτού mercurium ως τρίτο στοιχείο της διαδικασίας, 15ος αιώνας, Sloane 2560, f. 7, Λονδίνο, The British Museum

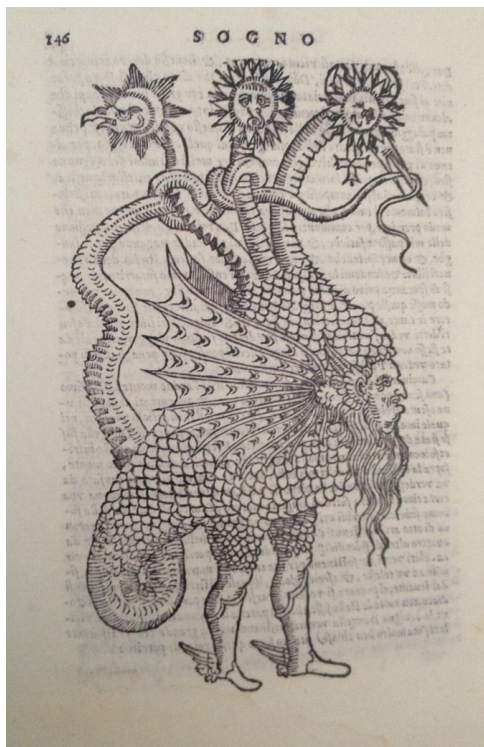
Εικ. 144: Ο Ερμής Τρισμέγιστος δείχνει το mercurium μεταξύ Ήλιου και Σελήνης, 16ος αιώνας, MS. Campori 269, 1r, Μόντενα, Biblioteca Estense [δημοσιεύεται στο Mino Gabriele, *Alchimia e Iconologia*, Ούντινε, 2008, εικ. 41]

Εικ. 145: Εικονογράφηση από το *Rosarium Philosophorum*, η ψυχή – mercurim αποχωρεί από το ερμαφρόδιτο σώμα, 1550, ξυλογραφία, Γουινσκόνσιν, Memorial Library, Special Collections

Εικ. 146: Ανων. καλλιτέχνης, εικονογράφηση σε *miscellanea*, 14^{ος} – 16^{ος} αιώνας, χαλκογραφία, Cod. Plut. 89, sup. 35, 8v, Φλωρεντία, Biblioteca Medicea Laurenziana

Εικ. 147: Εικονογράφηση από το κείμενο του Giovan Battista Nazari, *Della tramutazione metallica sogni tre*, (Brescia 1599), σ. 146

Εικ. 148: Φοίνικας, εικονογράφηση στο Claude Paradin, *Devises Heroiques*, (Λυόν: Jean de Tournes, 1551), σ. 30

Εικ. 149: Ουροβόρος όφις

Εικ. 150: Pellegrino Tibaldi (αποδ.), Ο Αιώνας, μέσα 16ου αιώνα, πενάκι σε χαρτί, 31x22 εκ., Βαϊμάρη, Klassik Stiftung

Εικ. 151: Leonardo da Besozzo, *Προμηθέας*, 1435 – 1442, εικονογράφηση στο *Imagines vivorum illustrium usque ad Bonifatium octavum*, Μιλάνο, Collezione Crespi [από την εικονογραφική βάση του Warburg Institute]

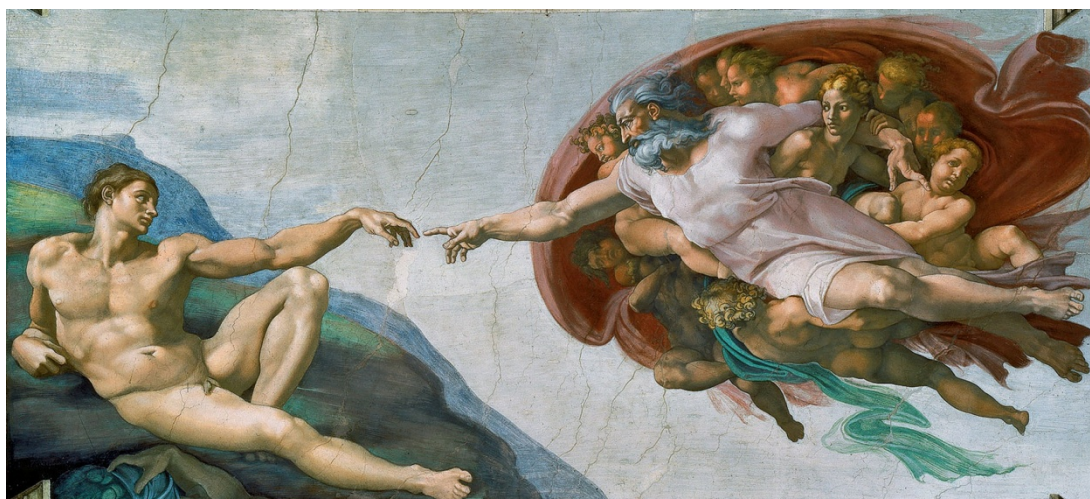
Εικ. 152: κύκλος του Baccio Baldini / Maso Finiguerra, *Προμηθέας*, 1470 – 1475, εικονογράφηση για το *The Florentine Picture Chronicle* [από την εικονογραφική βάση του Warburg Institute]

Εικ. 153: Alessandro Allori (αποδ.), *Προμηθέας*, 1565, μολύβι σε χαρτί, Φλωρεντία, BNCF (MS. Pal. C.B. III.53/1)

Εικ. 154: *Torso Belvedere*, 1^{ος} π. X., μάρμαρο, Βατικανό, Museo Pio Clementino

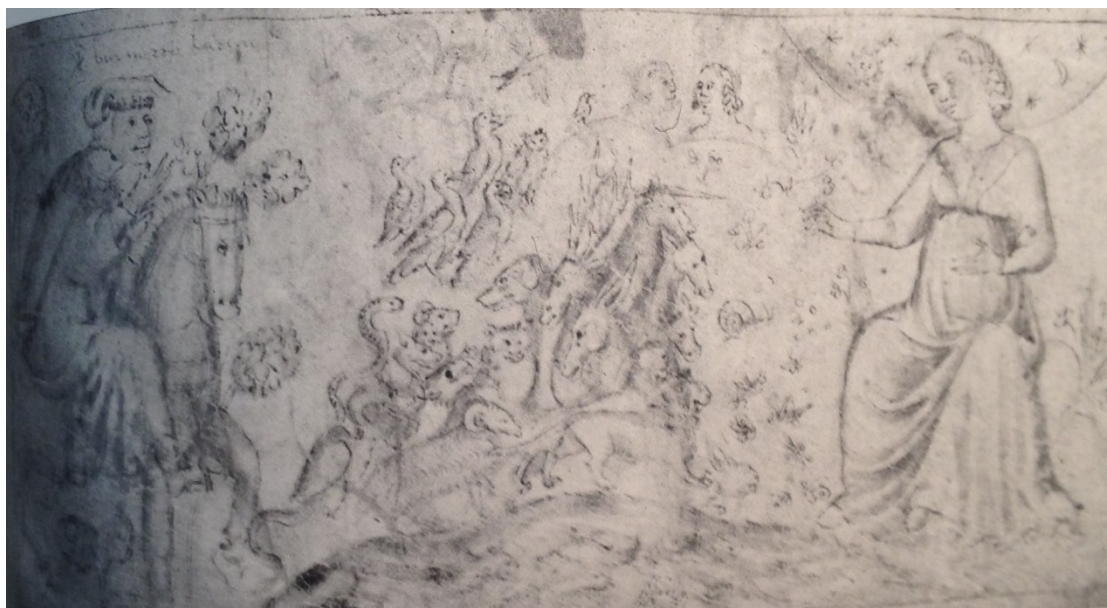
Εικ. 155: Michelangelo Buonarroti, *Η δημιουργία του Αδάμ*, π. 1512, νωπογραφία, Βατικανό, Cappella Sistina

Εικ. 156: Έμβλημα *Quæ supra nos, nihil ad nos*, στο A. Alciati, *Emblemata* (Λυόν, 1548), σ. 81.

Εικ. 157: *Η Φύση που τρέφει διάφορα πλάσματα*, impresa από τετράδιο του V. Borghini, 16^{ος} αιώνας, πενάκι σε χαρτί, Φλωρεντία, BNCF (II. X. 99)

Εικ. 158: Brunetto Latini, *il Tesoretto*, Φλωρεντία, Λαυρεντιανή Βιβλιοθήκη, MS. Stroz. 146, fol. 2v

Εικ. 159: Brunetto Latini, *il Tesoretto*, Φλωρεντία, Λαυρεντιανή Βιβλιοθήκη, MS. Stroz. 146, fol. 5v

Εικ. 160: Giorgio Vasari, *Αρτεμης Εφέσου*, 1548, νωπογραφία, Αρέτσο, Museo Statale di Casa Vasari, Sala del Trionfo

Εικ. 161: Benvenuto Cellini, σπουδή για τη σφραγίδα της Accademia del Disegno, 1563 – 69, πενάκι σε χαρτί, 33,2x22,2 εκ., Λονδίνο, The British Museum

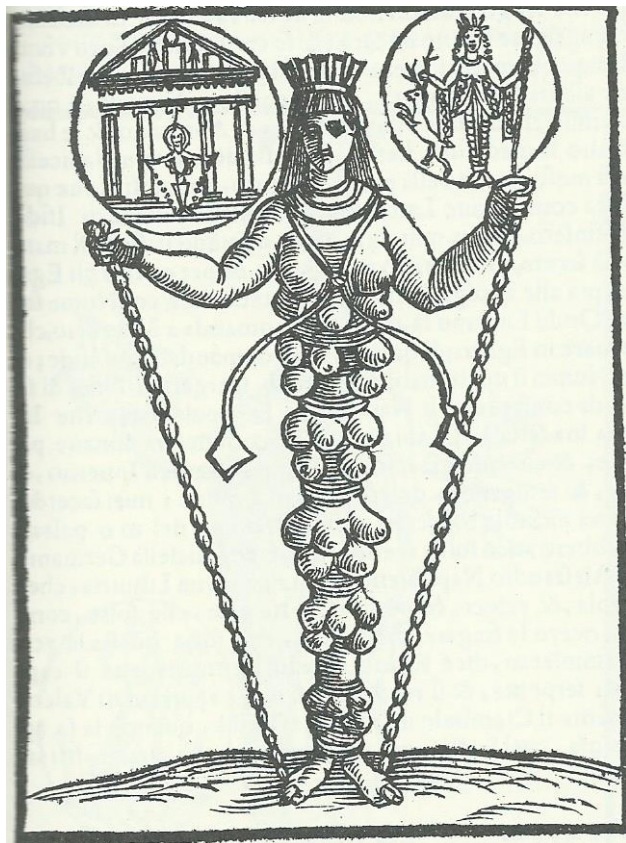
Εικ. 162: Benvenuto Cellini, Περσέας, 1545 – 54, λεπτομέρεια διακόσμησης του βάθρου

Εικ. 163: Niccolò Tribolo, *Φύση*, π. 1529, μάρμαρο, Fontainebleau, Musee National du Chateau

Εικ. 164: Cristofano Gherardi (il Doceno), *Προσφορά στην Κυβέλη*, 1555, νωπογραφία, Φλωρεντία, Palazzo Vecchio, Sala degli Elementi

Εικ. 165: Απεικόνιση της Φύσης για την εικονογράφηση του *Imagini delle Dei de gl' Antichi* του Vincenzo Cartari (1556)

Εικ. 166: Marco Macchietti (Marco da Faenza), *Η Φύση που τρέφει τον κόσμο*, π. 1555, νωπογραφία, Φλωρεντία, Palazzo Vecchio, Sala di Lorenzo il Magnifico

Εικ. 167: Bartolomeo Ammannati, *Συντριβάνι της Ήρας (λεπτομέρεια)*, 1556 – 1561, μάρμαρο, Φλωρεντία, Museo Nazionale del Bargello

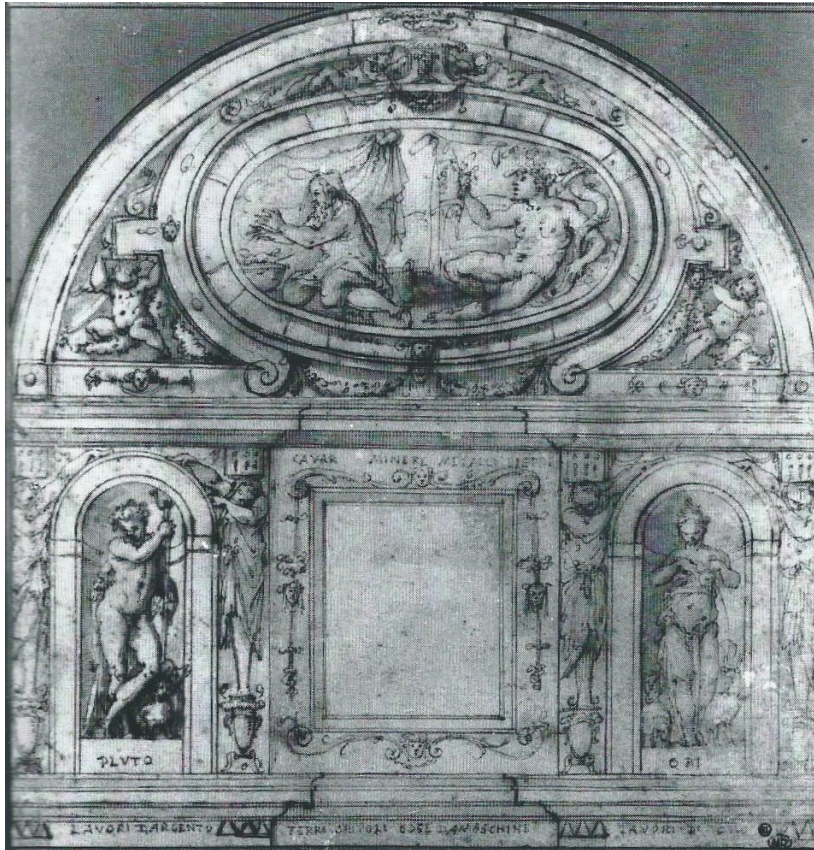
Εικ. 168: Valerio Cioli, *Faunessa*, 16ος αιώνας, μάρμαρο, Φλωρεντία, Palazzo Medici Riccardi

Εικ. 169: Giangiaco­mo Caraglio, *Opi*, 1530, χαλκο­γρα­φία, 21x11 εκ., Φλω­ρεντία, Gabinetto Disegni e Stampe degli Uffizi

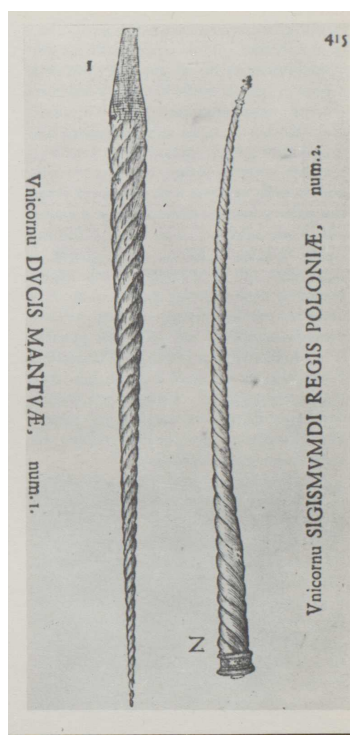
Εικ. 170: Bartolomeo Ammannati, *Opi*, 1572-3, μπρούντζος, 93εκ. (ύψος), Φλω­ρεντία, Studiolo Francesco I

Εικ. 171: Giorgio Vasari, *Σχέδιο για τον τοίχο της Γης*, Dijon, Musee des Baeux Arts, (CA. 774)

Εικ. 172: Benvenuto Cellini, *Saliera*, 1540 – 1544, χρυσός, σμάλτα και έβενος, 26x33,5 εκ., Βιέννη, Kunsthistorisches Museum

Εικ. 173: Το κέρατο μονόκερου της συλλογής του Δούκα της Μάντοβας, εικονογράφηση στο U. Aldovrandi, *De quadrupedibus solidipedibus* (Μπολόνια, 1639), σ. 415.

Εικ. 174: Γουδί με απεικόνιση μονόκερου, τέλη 15^{ου} – αρχές 16^{ου} αιώνα, μπρούντζος, ύψος 15 εκ., Φλωρεντία, Museo Nazionale del Bargello

Εικ. 175: Giorgio Ghisi, *Η αλληγορία της ανθρώπινης ζωής*, 1562, χαλκογραφία, 37,5x53,8 εκ., Νέα Υόρκη, The Metropolitan Museum of Art

Εικ. 176: Baldassarre Peruzzi και εργαστήριο, *Δευκαλίωνας και Πύρρα*, 1517 – 18, νωπογραφία, Ρώμη, Villa Farnesina, Salone delle Prospettive

Εικ. 177: Domenico Beccafumi, *Δευκαλίωνας και Πύρρα*, π. 1520 – 30, λάδι σε ξύλο, Φλωρεντία, Fondazione Horne

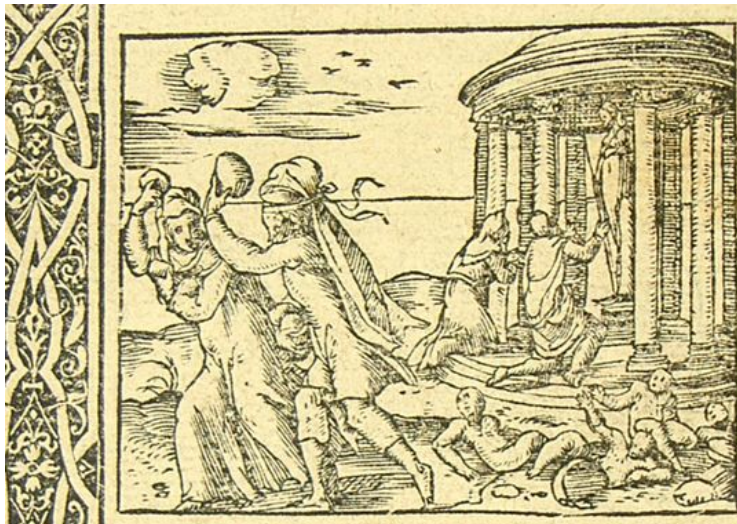
Εικ. 178: Domenico Beccafumi, *Δευκαλίωνας και Πύρρα* (μέσα σε tondo), π. 1520, νωπογραφία, Σιένα, Palazzo Agostini (Bindi Sengardi)

Εικ. 179: Nicola Giolfino, *Δευκαλίωνας και Πύρρα*, 1520 – 1530, λάδι σε ξύλο, Μπλούμινγκτον, Indiana University Art Museum, Kress Collection

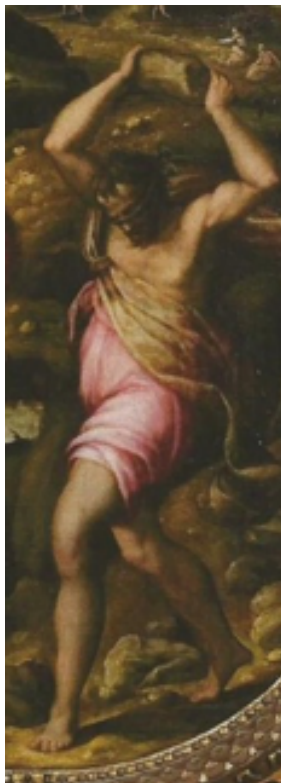
Εικ. 180: Εικονογράφηση με τον Δευκαλίωνα και την Πύρρα. Giovanni dei Bonsignori, *Ovidio metamorphoseos vulgare*, 1497, ξυλογραφία, f. 6r

Εικ. 181: Εικονογράφηση με τον Δευκαλίωνα και την Πύρρα. Bernard Salomon, *La Metamorphose d'Ovide figurée*, 1557, ξυλογραφία, 8r

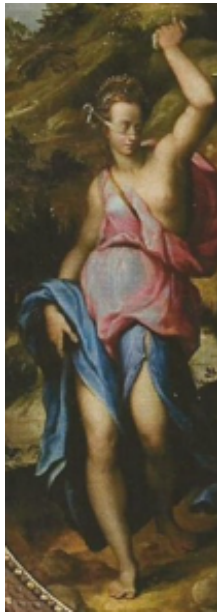
Εικ. 182: Εικονογράφιση με τον Δευκαλίωνα και την Πύρρα. Colard Mansion, *La Bible des Poètes*, π. 1507 [από την εικονογραφική βάση www.iconos.it]

Εικ. 183α: Λεπτομέρεια με τη μορφή του Δευκαλίωνα

Εικ. 183β: Lattanzio Gambara, λεπτομέρεια με τη μορφή της Πύρρας, 1568, νωπογραφία, Μπρέσια, Palazzo Cimaschi

Εικ. 184α: Λεπτομέρεια
με τη μορφή της Πύρρας

Εικ. 184β: Michelangelo, *Δαβίδ*, 1501-4, μάρμαρο,
Φλωρεντία, Galleria dell'Accademia

Εικ. 185: Alessandro Allori, *Προσωπογραφία της Ιωάννας της Αυστρίας*, χ.χ., λάδι σε ξύλο,
Christie's (Old Masters: Part I, 14/4/2016)

Εικ. 186: Masso Finiguerra (αποδιδ.), *Δευκαλίωνας και Πύρρα*, π. 1470 – 75. Εικονογράφηση από το *The Florentine Picture Chronicle* [από την εικονογραφική βάση του Warburg Institute]

Εικ. 187: Tintoretto, *Δευκαλίωνας και Πύρρα*, 1541 – 42, λάδι σε ξύλο, Μόντενα, Galleria Estense

Εικ. 188: Palazzo Fava, Αίθουσα του Ιάσωνα, άποψη του χώρου

Εικ. 189: Palazzo Fava, Αίθουσα του Ιάσονα, άποψη του ανώτερου τμήματος του δωματίου

Εικ. 190α: Annibale Carracci (αποδ.), *Συνάντηση του Ιάσονα και της Μήδειας*

Εικ. 190β: Rene Boyvin, *Συνάντηση του Ιάσονα και της Μήδειας*

Εικ. 191α: Ludovico Carracci (αποδ.), *Η φυγή των Αργοναυτών*

Εικ. 191β: Rene Boyvin, *Η φυγή των Αργοναυτών*